

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 01 » 09 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Спеціальність – 8.02020401 «Музичне мистецтво»

Освітньо-кваліфікаційний рівень – «магістр»

Інститут мистецтв

2014 – 2015 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво», 2014 року.

Розробник:

Куришев Євген Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «01» вересня 2014 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

(підпис)

Т.М. Пляченко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмету навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	9
Змістовий модуль 1. Підготовка студентом концертної програми	9
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності	9
Змістовий модуль 3. Концертний виступ у системі виконавської практики студента-магістранта	10
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основний музичний інструмент»	12
V. Завдання для самостійної роботи	13
VI. Система поточного та підсумкового контролю	15
VII. Розподіл балів за темами змістових модулів	17
VIII. Методи навчання	18
IX. Методичне забезпечення курсу	18
X. Вимоги до екзамену	19
XI. Рекомендована література (основна, додаткова)	20
XII. Орієнтовний репертуар	22
XIII. Нотний матеріал	24

Пояснювальна записка

Однією з профільюючих дисциплін для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» є навчальний курс «Основний музичний інструмент». Концепція програми спирається на свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної та музичної педагогіки; доцільність практичного використання шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів-класиків та сучасних авторів; на яскраві зразки української фортепіанної музики; використання традицій фортепіанної школи та новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій, манер виконавської техніки.

Мета навчального курсу «Основний музичний інструмент (фортепіано)» – забезпечити достатній рівень фахової компетентності, що дозволить ефективно використовувати його у професійній діяльності.

У процесі реалізації цієї мети розвивається професійний інтерес до даної навчальної дисципліни; активізуються піаністичні та творчі можливості студентів, спрямовані на вирішення художньо-естетичних завдань освіти та виховання школярів; поширюється виконавський репертуар, музично-педагогічний досвід; здійснюються міжпредметні зв'язки даного курсу з іншими фаховими дисциплінами. У фортепіанному класі збагачуються, узагальнюються та доповнюються знання, вміння і навички студентів, які необхідні в курсах: «Диригування», «Хорознавство», «Теорія музики і сольфеджіо», «Постановка голосу», «Історія музичного мистецтва» тощо.

Прогресивний розвиток виконавської майстерності студента забезпечується завдяки дотриманню принципів загальної та музичної педагогіки:

- свідомого самовдосконалення;
- індивідуального підходу;
- наступності навчання;
- поступового ускладнення навчального матеріалу;

- використання засобів наочності;
- опори на музично-слуховий контроль;
- розширення досвіду виконавської просвітницької діяльності.

Структура курсу містить чотири компоненти:

- а) теоретичний, який реалізується в ході індивідуальних занять з кожним студентом залежно від його здібностей та до вузівської музичної підготовки;
- б) методичний, що відповідає специфіці навчання гри на фортепіано;
- в) практичний, який здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять, процесі вивчення музичних творів і їх художнього виконання;
- г) самостійна робота студентів, яка реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування в поза аудиторних індивідуальних заняттях.

У процесі проходження курсу «Основний музичний інструмент» магістрант опановує такі фахові **компетенції**:

- професійного оволодіння музичними творами та відтворення авторського тексту із технічною досконалістю;
- здатність формування художніх образів музичних творів у процесі знайомства із різними стилями, жанрами і формами музичного мистецтва;
- уміння реалізувати набуті навички у подальшій навчальній та просвітницькій діяльності вчителя на музичних заняттях у школі, у процесі спілкування з музичним мистецтвом у позакласній роботі.

Завдання курсу полягають в тому, щоб сформувати у студентів **вміння**:

- відбирати високохудожні зразки фортепіанної літератури для вивчення;
- обґрунтовувати музично-естетичну та виховну цінність обраного музичного репертуару;
- художньо переконливо та адекватно відтворювати образно-емоційний зміст виконуваних творів, добирати доцільні засоби музичної виразності, спираючись на власний музично слуховий контроль;
- використовувати та вдосконалювати навички ансамблевої гри;

– самостійно опрацьовувати фортепіанні твори (читати нотний текст з листа, ескізно охоплювати музичні твори та практично відтворювати їх на фортепіано).

Процес фортепіанного навчання студентів проходить у формі індивідуальних занять, яка базується на принципі інтегративного засвоєння знань та формування відповідних вмінь, що сприяє послідовному, розгорнутому у часі процесу професійного становлення студента як піаніста, розвитку його музичних, виконавських та просвітницьких здібностей в їх взаємодії. Індивідуальний навчальний план-програма студента з фортепіано на кожний семестр має бути спланований таким чином, щоб забезпечувати безперервний навчальний процес, опанування основних музичних форм та жанрів творів, до складу яких за академічними вимогами входять технічні п'єси, твори великої форми, поліфонія, різнохарактерні малі та концертні форми.

На вивчення курсу «Основний музичний інструмент» навчальним планом відведено 216 годин, з них: 91 год. – практичних, 45 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль, 72 год. – семестровий контроль.

Вивчення навчального курсу «Основний музичний інструмент» завершується складанням екзамену в III семестрі.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS 6	Шифр та назва галузі знань: 0202 – «Мистецтво».	Нормативна
Кількість змістових модулів 3	Шифр та назва спеціальності: 8.02020401 – «Музичне мистецтво».	Рік підготовки 1 – 2
Загальна кількість годин 216	Освітньо- кваліфікаційний рівень: «Магістр».	Семестри I – III
Кількість годин на тиждень 2 (у I – II семестрах); 1 (III семестр)		Аудиторні години 91 година
		Практичні заняття 91 година
		Самостійна робота 45 години
		Семестровий контроль 72 годин
		Модульний контроль 8 годин
		Форма підсумкового контролю: II семестр – екзамен III семестр – екзамен

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Практичні заняття	Семестровий контроль	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль (мод.)
Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми піаністом							
1.1	Творче прочитання авторського тексту	34	20			14	2
1.2	Музичне сприйняття художніх образів	38	20			14	2
	Разом	72	40			28	4
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності							
2.1	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	36	17	18			1
2.2	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів	36	17	18			1
	Разом	72	34	36			2
Змістовий модуль 3. Концертний виступ у системі виконавської практики піаніста							
3.1	Етапи підготовки піаніста до концертного виступу	35	8	18		8	1
3.2	Концертний виступ та його педагогічний і концептуально-виконавський аналіз	37	9	18		9	1
	Разом	72	17	36		17	2
	Разом за навчальним планом:	216	91	72		45	8

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1

Підготовка концертної програми піаністом

1.1. Творче прочитання авторського тексту (20 годин)

Піаністичні засоби відтворення авторського тексту. Особливості фактури музичного твору. Винайдення зручної аплікатури. З'ясування усталених характерних ознак обраних музичних творів. Винайдення та застосування відповідної артикуляції.

Основні поняття теми: засоби відтворення авторського тексту; фактура музичного твору; аплікатура та артикуляція.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.4, 1.8.

Додаткова література: 2.1, 2.3, 2.7.

1.2. Музичне сприйняття художніх образів (20 годин)

Аналіз різних редакцій обраних фортепіанних творів. Узагальнення власного художнього досвіду у виконанні творів різних музичних форм. Тембро-динамічні ознаки музичної палітри. Метро-ритмічна структура музичних творів. Музична форма.

Основні поняття теми: художньо-виконавський досвід; музична палітра; структура музичних творів; музична форма.

Основна література: 1.5, 1.7, 1.10.

Додаткова література: 2.6, 2.7, 1.38.

Змістовий модуль 2

Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності

2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (17 годин)

Драматургія музичних творів у контексті часового простору.

Інтерпретаційна модель музичних творів (власний виконавський проект). Засоби художнього відтворення музики у фортепіанному мистецтві. Утворення музичних образів відповідно до стилю. Індивідуальний стиль піаніста та виконавський артистизм.

Основні поняття теми: часовий простір; модель музичних творів; стиль та артистизм.

Основна література: 1.1, 1.5, 1.8, 1.10.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.8.

2.2. Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (17 годин)

Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі музичних творів. Поліваріантність фортепіанної інтерпретації. Удосконалення технічних прийомів відповідно до художнього задуму. Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних творів. Удосконалення змістовного та виразного виконання. Цілісне усвідомлення твору при реалізації виконавських завдань. Співставлення результатів діяльності з художньою концептуально-інтерпретаційною моделлю фортепіанних творів.

Основні поняття теми: поліваріантність інтерпретації; оркестрова та фортепіанна музична палітра; концептуально-інтерпретаційна модель фортепіанних творів.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 1.7, 1.8.

Додаткова література: 2.4, 2.10.

Змістовий модуль 3

Концертний виступ у системі виконавської практики піаніста

3.1. Етапи підготовки піаніста до концертного виступу (8 годин)

Підготовка концертної програми до виконавського втілення в умовах публічного концертного виступу. Психологічна підготовка до виступу та якості

виконавського відтворення програми на репетиційному занятті. Ролеві ігри, проблемні ситуації та моделювання умов публічного виступу в класі та у концертному залі. Коефіцієнт реалізації виконавських можливостей та його застосування у процесі підготовки до концертного виступу. Звукозапис у ході виконавської підготовки до концертної діяльності. Формування артистизму у перед концертний період (на репетиційних заняттях).

Основні поняття теми: психологічна підготовка до виступу; репетиційне заняття; коефіцієнт реалізації виконавських можливостей.

Основна література: 1.1, 1.2, 1.5, 1.6, 1.8, 1.10.

Додаткова література: 2.1, 2.3, 2.8.

3.2. Концертний виступ та його педагогічний і концептуально-виконавський аналіз (9 годин)

Виконавська діяльність педагога-піаніста. Основні форми концертно-виконавської діяльності майбутнього викладача класу фортепіано. Поєднання концертно-виконавської та музично-просвітницької діяльності. Підготовка до виступу у лекції-концерті, музичній бесіді, концерті з педагогічними анотаціями, концерті філармонічного типу, академічному концерті. Академічний виступ (виконання 4 творів). Педагогічний та виконавський аналіз академічного концертного виступу.

Основні поняття теми: форми виконавської діяльності; академічний виступ; педагогічний та виконавський аналіз.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.5, 1.7, 1.8.

Додаткова література: 2.1, 2.3, 2.8.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основний музичний інструмент» ОКР «Магістр»

Разом: 216 год., практичних – 91 год., самостійна робота – 45 год.,
модульний контроль – 8 год.

Рік навчання	I				II	
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III	
Назва модуля	Підготовка концертної програми піаністом		Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності		Концертний виступ у системі виконавської практики піаніста	
Кількість балів за модуль	508 балів		424 балів		248,5 балів	
Теми занять та кількість балів	Творче прочитання авторського тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 178,5)	Музичне сприйняття художніх образів тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 199,5)	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 147)	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 147)	Етапи підготовки піаніста до концертного виступу (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 84)	Концертний виступ та його педагогічний і концептуально-виконавський аналіз (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 94,5)
Самостійна робота та кількість балів	Самостійна робота №1 (50 балів)	Самостійна робота №2 (55 балів)	Самостійна робота №3 (50 балів)	Самостійна робота №4 (55 балів)	Самостійна робота №5 (20 балів)	Самостійна робота №6 (25 балів)
Види поточного контролю та кількість балів	Модульне контрольне прослуховування 1 (25 балів)		Модульне контрольне прослуховування 2 (25 балів)		Модульне контрольне прослуховування 3 (25 балів)	
Підсумковий рейтинговий бал	932 бали (коефіцієнт: 932 : 60 = 15,53)				248,5 балів (коефіцієнт: 248,5 : 60 = 4,14)	
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів					

V. Завдання для самостійної роботи

№ № тем	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми магістрантом					
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом поліфонічного твору	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту поліфонічного твору	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом твору крупної форми	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту твору великої форми	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом твору кантиленного характеру	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту твору кантиленного характеру	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Поглиблене ознайомлення з текстом віртуозного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.1.	Вивчення нотного тексту віртуозного твору	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Динамічний план інтерпретації поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Динамічний план інтерпретації твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Динамічний план інтерпретації твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
T.2.	Формування програми техніко-	1 год.	Нотний	Індивідуальне	5 б.

	тактичних дій інтерпретації твору кантиленного характеру.		текст	заняття	
Т.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Динамічний план інтерпретації віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Т.2.	Емоційно-образний зміст музичних творів.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом	28 год.			105 б.
Змістовий модуль 3. Концертний виступ у системі виконавської практики студента-магістранта					
Т.5.	Підготовка до проведення репетиційного заняття в умовах майбутнього виступу	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	10 б.
Т.5.	Проведення репетиційних занять в умовах майбутнього виступу	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	10 б.
Т.6.	Практична підготовка до публічного концертного виступу	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	10 б.
Т.6.	Публічний концертний виступ та виконавський самоаналіз виконання	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	15 б.
	Разом	17 год.			45 б.
Усього		45 год.			150 балів

VI. Система поточного та підсумкового контролю

Навчальні досягнення магістрантів з дисципліни «Основний музичний інструмент (фортепіано)» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	0,5 б.	81	45,5 б.
2	Робота на практичних заняттях	10 б.	81	910 б.
3	Модульні контрольні прослуховування	25 б.	3	75 б.
4	Самостійна робота	5 б.	51	150 б.
5	Підсумковий рейтинговий бал			1180,5 б.

Шкала оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Основний музичний інструмент (фортепіано)»

Оцінка за шкалою навчального закладу	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
1	2	3	4
90-100	Відмінно	A	Відмінно (стилістично вірне виконання, без порушень авторського тексту)
82-89	Добре	B	Дуже добре (стилістично вірне виконання з незначними порушеннями авторського тексту)
75-81	Добре	C	Добре (незначні стилістичні похибки з деякими порушеннями авторського тексту)
69-74	Задовільно	D	Задовільно (технічно недосконале, ненадійне виконання всіх творів програми)
60-68	Задовільно	E	Достатньо (цілісне виконання всієї програми з допущенням текстових, інтонаційних, темпових та інших недоліків)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (відсутність цілісного виконання 25 % програми)
1-34	Незадовільно	F	Незадовільно (відсутність цілісного виконання 50 % програми)

**VII. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ТЕМАМИ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу
«Основний музичний інструмент»**

I КУРС – I СЕМЕСТР		МКР	ІНТЗ
Змістовий модуль 1 (практичні заняття + самостійна робота)			
Тема 1.1	Тема 1.2		
228,5	254,5	25	–
Усього за I семестр без урахування коефіцієнта – 508 балів			

I КУРС – II СЕМЕСТР		МКР	ІНТЗ
Змістовий модуль 2 (практичні заняття + самостійна робота)			
Тема 2.1	Тема 2.2		
197	202	25	–
Усього за II семестр без урахування коефіцієнта – 424 балів			

Усього без урахування коефіцієнта – 932 бали, коефіцієнт – 15,53

II КУРС – I СЕМЕСТР		МКР	ІНТЗ
Змістовий модуль 3 (практичні заняття + самостійна робота)			
Тема 3.1	Тема 3.2		
104	119,5	25	–
Усього за III семестр без урахування коефіцієнта – 248,5 балів			

Усього без урахування коефіцієнта – 248,5 бали, коефіцієнт – 4,14

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- **за джерелом інформації:** словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);
- **за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- **за ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі;
- **за ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- **методи стимулювання інтересу до навчання:** виконавський показ викладача, створення ситуації зацікавленості, заохочення до концертної діяльності.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальні посібники (нотна література, касети, компакт-диски, відеозаписи).
2. Робоча навчальна програма «Основний музичний інструмент - фортепіано».
3. Електронні підручники.
4. Методична та науково-педагогічна література з проблем фортепіанної підготовки, Інтернет-ресурси.
5. Репертуарні збірки фортепіанної музики: сонати, поліфонічні твори, концертні п'єси, фортепіанні мініатюри.

Х. ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Програма екзамену складається з творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні максимально відображати рівень виконавських навичок і умінь студента, а також рівень його загальної музичної культури.

Програма екзамену повинна включати:

- поліфонічний твір;
- твір великої форми (соната, варіації, рондо, концерт для фортепіано з оркестром);
- концертну віртуозну п'єсу (балада, ноктюрн, скерцо та ін.);
- твір шкільного репертуару (фортепіанні мініатюри).

Програмні твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки майбутнього вчителя музики, музичного керівника.

Зразки програм екзамену з основного музичного інструменту

1. Й.-С. Бах. Прелюдія та fuga №6, d-moll, «Добре темперований клавір», ч.1.
2. Л.Бетховен. Соната №27, e-moll.
3. Ф. Шопен. Ноктюрн №5, Fis-Dur.
4. М. Лисенко. Полонез №1.

1. Й.-С. Бах. Партита №6, e-moll (окремі частини).
2. Ф. Шуберт. Соната A-Dur.
3. О. Скрябін. Прелюд es-moll.
4. М. Степаненко. «Дитячий альбом» (Весняночка, Український танець).

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- 1.1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1978. – 287 с.
- 1.2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки. – М.: Музыка, 1994. – 111 с.
- 1.3. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. – 2-е изд. – Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с.
- 1.4. Ветлугина Н. А. Музыкальное развитие ребенка. – М.: Просвещение, 1968. – 243 с.
- 1.5. Выготский Л. С. Психология искусства. – М: Искусство, 1963. – 576 с.
- 1.6. Кабалеvський Д. Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 190 с.
- 1.7. Кабалеvський Д. Б. Як розповідати дітям про музику. – К.: Муз. Україна, 1982. – 320 с.
- 1.8. Курышев Е. В. Исполнительская практика как форма профессиональной подготовки учителя музыки. – К.: КГПИ, 1989. – 75 с.
- 1.9. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського. – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127 с.
- 1.10. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

Додаткова література

- 2.1. Гат Й. Техника фортепианной игры / Йожеф Гат. – М. – Будапешт, 1967. – 244 с.
- 2.2. Маккинон Л. Игра наизусть / Л. Маккиннон. – Л.: Музыка, 1967. – 143 с.
- 2.3. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли) \ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.
- 2.4. Мартинсен К. А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Л. И. Ройзмана. – М.: Музыка, 1977. – 127 с.
- 2.5. Рейковский Я. Экспериментальная психология эмоций / Я. Рейковский; [пер. с польск., вступ. ст. В.Н. Вилюнаса]. – М.: Прогресс, 1979. – 391 с.
- 2.6. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
- 2.7. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
- 2.8. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.
- 2.9. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Сов. Композитор, 1963. – 119 с.
- 2.10. Юник Т. І. Вдосконалення методики запам'ятовування музичного тексту як засіб розвитку виконавської майстерності студентів – піаністів (на матеріалі педвузів): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Юник Тетяна Іванівна. – К.: 1996. – 238 с.
- 2.11. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К.: ДАКККиМ, 2009. – 340 с.

ХІІ. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Поліфонія

Бах І.	Прелюдії і фуги. Французські сюїти. Англійські сюїти. Партіти. Чаконна Фа-мажор. Прелюдія Соль-мажор. Фуга Ля-мінор. Фуга До-
Гендель Г.	Прелюдії та фуги. Фугетта тв.17. Прелюдії та фуги Соль-
Глінка М. мажор. Кабалевський Д. Регер М. Скорик М. мажор,	Мі-мінор, Ля-мажор. Фуга Фа-мажор. Прелюдії та фуги Ре-мажор, До-мажор, Ля-мажор. Прелюдія та фуга Соль-
Хіндеміт П. Шостакович Д.	Прелюдія та фуга Ля-мінор.
Шумейко В. мажор. Щедрін Р.	

Велика форма

Бетховен Л.	Сонати (за вибором). Рондо До-мажор. Концерти для фортепіано з оркестром.
Гайдн Й. Гендель Г. Глінка М.	Сонати (за вибором). Соната-фантазія До-мажор. Варіації на тему романсу Аляб'єва «Соловейко», Соната Мі-мінор. Соната №3.
Гріг Е. Кабалевський Д. Моцарт В.	Сонати (за вибором), Концерти для фортепіано з оркестром. Пасторальна сонатина До-
Прокоф'єв С. мажор. Скарлатті Д. Степаненко М.	Сонати (за вибором). Соната-балада Мі-мажор.

Шуберт Ф.
мажор.
Хачатурян А.

Сонати Ля-мінор, Ля-
Сонатіна До-мажор.

П'єси

Аренський А.
Бабаджанян А.
Бетховен Л.
Гершвін Дж.
Глінка М.
Дремлюга М.
Лисенко М.
Ліст Ф.

Мендельсон Ф.
Прокоф'єв С.

Равель М.
Рахманінов С.
вибором).

вибором).
Сен-Санс К.
Степовий М.
Чайковський П.
Шопен Ф.

Шостакович Д.
Штогаренко А.
вибором).
Шуберт Ф.
Шуман Р.

Щедрін Р.
Якушенко І.
вибором)

Арабеска. Незабудка.
Елегія Соль-мінор.
Контрданси. Екосези.
Прелюдії (за вибором).
Баркарола.
Прелюд Фа-дієз мажор.
Експромт.
Втіха №4,5.
Ноктюрни Мі-мажор,
Ля-мажор.
Забутий вальс. Експромт.
Пісні без слів (за вибором).
Миттєвості тв. 22.
Сарказми тв. 17.
Павана.
Елегія. Прелюдії (за

Етюд-картини (за

Карнавал тварин.
Маленька поема. Прелюд.
Пори року (за вибором).
Ноктюрни. Вальси.
Полонези (за вибором).
Прелюдії (за вибором).
Етюд-картини (за

Музичні моменти.
Фантастичні п'єси.
Новелета Фа-мажор.
Тройка.
Джазовий альбом (за

ХІІІ. НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том І. Редакція Б. Муджеліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інтенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344 с.
9. Бортнянський Д. Сонати. – Ленинград, 1989. – 27 с.
10. Виборні етюди російських композиторів. – К., 1987. – 134 с.
11. Гаврилин В. П'єси. Для фортепиано. Т.І. – Москва, 1996. – 44 с.
12. Гайдн Й. Сонати для фортепиано. – Москва, 2008. – 164 с.
13. Гедике А. Дванадцять мелодических етюдів. – Москва, 1999. – 45 с.
14. Глінка М. П'єси. – Ростов – на – Дону, 1998. – 72 с.
15. Гречанинов А. Детский альбом. Бусинки. – Москва, 1988. – 31 с.
16. Григ Э. Лирические пьесы. – Москва, 2006. – 202 с.
17. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
18. Кабалевський Д. Фортепианная музыка для детей и юношества. – Москва, 1974. – 28 с.
19. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
20. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
21. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004 р.
22. Лешгорн А. Этюды, соч. 65. – Москва, 2005. – 31 с.
23. Мошковский М. 15 Виртуозных этюдов, соч. 72. – Москва, 1994. – 23с.
24. Моцарт В. Избранные сонаты. Редакция К. Мартинсена, В. Вайсмана. – Ростов – на – Дону 1998. – 133 с.
25. Моцарт В. Три сонати для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
26. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
27. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.

28. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
29. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
30. Фортепіано 5 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.
31. Фортепіано 5 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
32. Фортепіано 6 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
33. Фортепіано 6 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
34. Фортепіано 7 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.
35. Фортепіано 7 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
36. Чайковський П. Дитячий альбом, тв. 39. – К., 1995. – 40 с.
37. Чайковский П. Времена года. – Москва. 1998. – 56 с.
38. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.
39. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
40. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
41. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.